

Kristen etik ved livets begyndelse.

I disse år fremkommer der næsten hver måned en nyt etisk problemstilling i forbindelse med menneskelivets begyndelse, altså fra undfangelse til fødsel. I tre artikler vil vi prøve at se på nogle kristne basisværdier, der kan guide os i de mange komplicerede spørgsmål. Artiklerne er: Prænatal diagnostik. Abort. Genmanipulation på fostre.

Prænatal diagnostik

En undersøgelse

”Diagnostik” betyder, at sundhedspersonale undersøger en person for eventuelle sygdomme. Præ-natal betyder, at denne undersøgelse sker før personens fødsel. Vi taler altså om, at en gravid kvinde får foretaget en undersøgelse af det barn/de børn, hun bærer. Hvordan det rent praktisk foregår, kan man blive sat grundig ind i fx ved at gå ind på rettentilliv.dk/tema/fosterdiagnostik. På samme hjemmeside kan man læse rigtig meget andet, der er relevant for denne artikels emne.

Formålet med undersøgelsen

Rent formelt er formålet at afgøre, om det lille barn har alvorlige sygdomme. Mere praktisk er formålet at lade moderen vælge, om der skal foretages en provokeret abort, hvis undersøgelserne viser, at barnet sandsynligvis er alvorligt handicappet. Endvidere kan det i enkelte tilfælde vise, at enten barn, moder eller begge to ikke vil kunne overleve en fuldført graviditet og fødsel og så snakke konsekvenser af denne viden. Formålet er i praksis *ikke* at kunne sætte en behandling i gang på barnet, inden det fødes. Så i langt de fleste tilfælde er den prænatale diagnostik, der tilbydes gravide, indrettet på at kunne tilbyde provokeret abort, hvis der er udsigt til at føde et barn, der har et stort handicap. På den anden side kan undersøgelsen også bruges til, at forældrene kan nå at forberede sig på at modtage et barn med særlige behov.

Næste artikel vil have fokus på provokeret abort. Så her vil jeg nøjes med en konklusion, som jeg så underbygger i den kommende artikel: Set fra et kristent menneskesyn, er et menneske et fuldgyldigt menneske, fra det øjeblik sædcelle og ægcelle smelter sammen. Derfor kan en provokeret abort kun være tilladt i de meget få specielle situationer, hvor der i forvejen er et liv (moderens) på spil. Det vil sige, at en abort, der er begrundet med risikoen for et handicappet barn, ikke er tilladt. Dermed kan vi som kristne ikke bruge prænatal diagnostik til at fravælge barnet gennem abort.

Gode bibelsteder om menneskets værdi: 1 Mos 1,26-28; Sl 139,13-18; Joh 3,16

En teknisk løsning

Uanset mange pæne ord er der ingen tvivl om, at prænatal diagnostik som den bruges i Danmark i dag, har ét formål: at få aborteret de børn, der lider af alvorlige handicaps. Argumentationen kan både være af hensyn til børnene, til forældrene og til samfundets ressourcer. Personligt synes jeg at konstatere, at de to første hensyn oftest er dem, der fremføres offentligt, mens det sidste hensyn i den grad præger de politiske beslutninger.

Birgit Kirkebæk, fhv. lektor, professor, dr.pæd, forsker i handicaphistorie, sagde 30/12 2015 i Dr1-udsendelsen "De åndssvages historie – De farlige gener (1:3)" :

"I dag diskuterer vi jo meget, hvad et værdigt liv er. Og det, som jeg personligt bliver bange for, er, om grænserne for et levet liv bliver snævrere og snævrere. Danmark er det første land, der tilbyder alle gravide screeninger for Downs Syndrom. Og det viser jo, at Danmark igen er i front hvad angår tekniske løsninger på vanskelige problemstillinger. Jeg synes, det er en farlig vej, vi går, og så kan jeg ikke lade være med at spørge, hvorfor har vi så travlt med at fravælge dem? Og hvem bliver de næste?"

For mig at se er prænatal diagnostiks snævre kobling med aborter netop et udtryk for "Tekniske løsninger" på en vanskelig problemstilling. For det er da en vanskelig ting det med at håndtere svært handicappede mennesker på den bedste måde. Men landets sjæl er fattig, når man vælger den tekniske "løsning" at finde dem og slå dem ihjel, mens de er så små, at ingen laver ballade over det. I stedet burde man satse på at finde teknologi og ressourcer til at varetage disse særlige menneskers liv med deres særlige behov og støtte deres forældre, så de kan se sig igennem med den store gave og opgave, som et sådant barn er.

"Når det danske samfund satser så meget på screeninger for Downs Syndrom, er det et udtryk for, at vi sætter penge og produktivitet højere end alles ret til at leve".

Hvad tænker du om dette udsagn?

Et "værdigt" liv

Kirkebæk taler om den aktuelle diskussion om et "værdigt liv". Dette begreb er helt centralt i den danske etiske debat og erstatter mere og mere begrebet "liv". Før i tiden var menneskelivet ukrænkeligt, så man ikke måtte berøve et menneske dets liv. Ja, det måtte ikke engang berøve sig selv sit eget liv gennem selvmord. I dag glider vi mere og mere over til at ukrænkeligheden kun kan tillægges det "værdige liv". Fra kristent hold rejser sig en voldsom protest. For Bibelen deler aldrig op i "værdige" og "uværdige" udgaver af et fysisk menneskeliv. Alle betragtes som skabt af Gud i hans billede og som elsket så højt, at Jesus gav sit eget liv for at frelse dette menneske. Og som almindelige logisk tænkende

mennesker indser vi, at det bliver meget svært at finde en instans, der er værdig til at afgøre, om et liv er "værdigt" eller ej. Så selv om man måske kan finde nogle helt ekstreme tilfælde ("menneskelige grøntsager") hvor man måske kunne diskutere, om det var et værdigt liv, så kan disse ekstremer ikke bruges til at indføre "værdigt" som det nye livskriterium. Risikoen for, at det misbruges til at indsnævre grænserne for "værdige" liv, er alt, alt for stor. Vi skal til efteråret se på dette i forbindelse med emner som dødshjælp og assisteret selvmord. Her ved livets begyndelse bruges værdighedsbegrebet til at frasortere det, man kalder "alvorligt handicappede" – typisk folk med Downs Syndrom. Den basale kristne argumentation for, at disse personer har et lige så "værdigt" liv som alle andre, har jeg lige anført: De er lige så meget skabt og elsket som alle andre. At syndefaldet så har

"Netop de personer, der har særlige behov, bidrager til samfundet med noget, vi andre ikke kan give. De kalder på kærlighed og på en besindelse af, hvad der er de virkelige værdier i tilværelsen. De kan være en stor opgave, men de er også en stor gave".

Hvad tænker du om dette udsagn?

medført en ændring i deres fysiske og mentale tilstand, ændrer ikke ved det. Og for resten har syndefaldet jo ændret os alle fysisk og mentalt på rigtig mange måder. En mere konkret argumentation for livskvaliteten hos personer med Downs kan man se på rettentilliv.dk.

Skal man sige ja til undersøgelserne?

Man skal gøre op med sig selv og hinanden, hvad man vil bruge resultatet af undersøgelsen til. Hvis undersøgelsen ikke viser tegn på handicap, kan man naturligvis være glad. Men hvis den nu viser det modsatte? Mange kristne vælger ikke at komme i den situation og siger nej tak til undersøgelsen med den begrundelse, at de alligevel ikke vil bruge et negativt svar til at få foretaget en abort. Andre kristne vælger undersøgelsen, så de i givet tilfælde kan forberede sig til at tage imod et barn med særlige behov. Her må hver enkelt selv vælge og vi andre må støtte op om dem og hjælpe med bøn, nærvær og efter fødslen også praktisk hjælp, hvis der er udsigt til et barn med særlige behov.

Et digt om at vente sig

Sommerfuglevugge

Otte månedsspandes venten med forskellig smag og lugt,
har passeret vore hjerter gennem årets akvædukt.

I en mavespændings dirren voksed' fire pupper frem,
fire sommerfuglebaner fylder luften i vort hjem.

Da vi stod med barnevognen på butikkens nålefilt,
så vi otte kendte vinger danse stemningspræget vildt.

Først de lyserøde vinger fra en håbets sommerfugl
om en lille dejlig pige inde i sin moders skjul.

Hele tiden blev den afløst af en hurtig lyseblå,

der som vore drengetanker var den største blandt de små.
To små glædesduellanter under et kalechetag
kunne - som så ofte - ikke eje hele denne dag.
Fra det ene hjul på vognen steg de gule vinger op
i en kejtet undskyldsflaksen fra en lille spinkel krop.
Den er ikke nogen trussel, men et men i glædens råb
om en handicappet skabning, der bli'r født med livets håb.
Bliver vuggens sider gule, må vi varme vuggen op
med en hjertesmykket dyne til et elsket sind og krop.
Som en stille kølig skygge har den sidste af de små
vist os dødens kolde vinger, der er muligtskarpe grå.
Alle fire sommerfugle er nu barnevognens last,
snart skal tre af dem forsvinde og den sidste vokse fast.
Herre, lad din vilje nå os, så den gave, vi nu får,
ikke bli'r en større prøve, end hvad vi i dig formår.
Tak at vi i alle baner dog må sidde i din hånd,
skænk os tryghed, skænk os glæde, skænk os kærlighedens Ånd.

Sprint